

denne ordning siges at have fungeret tilfredsstillende, men den har dog været belastet med den alvorlige mangel, at *de kgl. bygningsinspektørers distrikter har været for omfattende*. Inden for et enkelt af dem ligger der således over 600 kirker, og der har ofte ikke været tid til at føre personlige forhandlinger på stedet med menighedsrådene om de af dem rejste restaurerings-sager, hvad menighedsrådene beklager sig over og ikke med urette. Mange menighedsråd nærer stor interesse for deres kirkers vedligeholdelse og forskønnelse, og de føler stærk trang til at få lejlighed til at drøfte de spørgsmål, der ligger dem på sinde, med den bedste sagkundskab; men enhver ved, hvor megen tid sådanne forhandlinger kan sluge. Endvidere *har det været uoverkommeligt for de kgl. bygningsinspektører at foretage afsyning af udførte restaurerings- og ombygningsarbejder*, som de har godkendt, og det er heller ikke blevet forlangt af dem; men det er en væsentlig mangel ved den bestående ordning, at en sådan afsyning ikke finder sted. Også Nationalmuseet måtte ønske i højere grad end hidindtil at være i stand til at rejse ud og forhandle om planlagte kirkearbejder og følge arbejderne, mens de er igang, samt afsyne fuldførte arbejder, der er udført under museets ansvar.

Ved den af forvaltningskommissionen i dens 4. betænkning skitserede amsarkitektordning vil der være mulighed for at afhjælpe den ovenfor under punkt 1 nævnte mangel. Det tænkes pålagt amsarkitekterne at overtage tilsynet med kirkebygningernes vedligeholdelse (4. betænkning, s. 75) imod at hver kirke indbetaler 50 kr. årligt til statskassen som tilskud til amsarkitekternes lønning (betænkningens s. 68, jfr. s. 62 og 96 ff.) Det kan imidlertid ikke overses, at ved indskrænkningen af amsarkitekternes antal fra (oprindelig) 20 til (nu) 8 vil dette tilsynsarbejde betyde en overordentlig belastning for de pågældende amsarkitekter. Som ovenfor nævnt findes der ca. 1800 gamle kirker i vort land. Det samlede antal af kirker opgives i betænkningen til ca. 2000, formentlig når kirker indenfor hovedstadsområdet ikke medregnes (jfr. betænkningens s. 59) Indenfor hver amsarkitekts område vil der ligge mellem 200 og 300 gamle kirker, hvis afsyning vil kræve mindst 50 fuldt optagne rejsedage eller over 2 måneder af deres arbejdstid, såfremt der afsættes rimelig tid til forhandling med menighedsrådene. De vil måske i nogen udstrækning kunne bistås af deres assisterende arkitekter, men det må bemærkes, at tilsynet med og behandlingen af vore kirkebygninger først og fremmest kræver *erfaring* på dette område, og unge arkitekter, der tilknyttes amsarkitekterne, vil som regel ikke være i besiddelse af denne erfaring.

Det vil imidlertid også forekomme mig noget overdrevet, hvis amsarkitekterne skal deltage i de ordinære, årlige kirkesyn, og det vil formentlig være tilstrækkeligt, om de tilforordnes provstiudvalgene som bygningskyndige medlemmer og således kun hvert 3. år deltager i provstesynene. Ved en sådan ordning vil det næppe være muligt at pålægge kirkerne at udrede 50 kr. årlig, medmindre amsarkitekterne tillige vederlagsfrit påtager sig at forestå alle vedligeholdelsesarbejder og mindre byggearbejder, således som det er foreslået i de kgl. bygningsinspektørers bemærkninger af 19. april d. å. til forvaltningskommissionens 4. betænkning. Dette vil imidlertid betyde en yderligere belastning af amsarkitekternes arbejdskraft, og det bør overvejes, om de virkelig kan påtage sig mere end tilsyns- og afsyningsarbejder.

Som det fremgår af betænkningens s. 59 og 62 og også af den følgeskrivelse, hvormed ministeriet for byggeri og boligvæsen har ledsaget sin fremsendelse af nærværende sag til kirkeministeriet, er det hensigten, at tilsynet med „de bygninger, hvis arkitektmæssige behandling fordrer en særlig historisk-arkæologisk indsigt“, ikke skal underlægges amsarkitekterne, men som hidtil varetages af de kgl. bygningsinspektører. Det står mig ikke klart, om der for kirkernes vedkommende hermed kun er tænkt på de allerbetydeligste. Om dem gælder jo, som foran omtalt, at de er underlagt tilsyn og kontrol af de særlige